

Environmentální etika

environmentalismus

Environmentální etika

■ Etika

- svět hodnot x svět faktů
- námitky proti etice I.
- námitky proti etice II.
- etika x morálka x mrav
- pokus o obhajobu
- etický typ I. II. III.
- etický typ IV. V. VI.

■ Environmentalismus

- eko x enviro x green
- námitky proti eko I.
- námitky proti eko II.
- pokus o obhajobu
- enviro typ I.
- eko typ I.

Svět brouka Pytlíka .....

- Dogmatismus
- Optimistický racionalismus
- Emotivismus
- Relativismus
- Naturalismus
- Morální faktismus
- Utilitarismus

Tři verze environmentalismu I.

- Verze první: Náš pohled na hodnotový svět není nutné měnit.
  - 1.1. Není jej nutné měnit, protože k žádné environmentální krizi nedochází. Environmentalisté jsou pouze nebezpeční.
/Aktivistický anti-environmentalismus/
    - (Václav Klaus, Ivan Brezina, John Maddox)
  - 1.2. Environmentální krize existuje, ovšem stačí využít nové technologie, přírodu kvůli člověku chránit a vše bude dobré. S dosavadním hodnotovým viděním světa nemusíme nic podnikat.
    - /Mělký, pragmatický environmentalismus/
      - (Bedřich Moldan, Jiří Hanzlíček, Anthony Weston)

Tři verze environmentalismu II.

- Verze první: Náš pohled na hodnotový svět není nutné měnit.
- 1.3. Ke krizi sice dochází, ovšem změna v oblasti etiky je nemyslitelná a naivní – vše musíme řešit na systémové rovině.
- /Systémový environmentalismus/
- Josef Šmajš, William R. Catton

Tři verze environmentalismu III.

- Verze druhá: o změnu našeho hodnotového vidění světa je potřeba usilovat.
- 2.1. Příroda či její jednotlivé části má (mají) hodnotu o sobě a člověk to konečně poznává. Toto poznání je důležité pro řešení environmentální krize.
  - /radikální environmentalismus a ekologický postoj/
  - (Biocentrismus, ekocentrismus, zoocentrismus, některé verze teocentrismu)
- 2.2. Příroda sice nemá hodnotu sama o sobě, ale člověk jí jako hodnotu poznává a proto musí změnit svůj hodnotový přístup k ní.
  - /slabý ekologismus/
  - (Slabá verze antropocentrismu, sociální ekologie)

Tři verze environmentalismu IV.

- Verze třetí: změna hodnotového světa je nedosažitelný nesmysl, nebo už je stejně pozdě.
- 3.1. Lidské jednání postrádá hodnotovou dimenzi a lze je nahradit poznáním naší biologické podstaty.
- /biologické odmítnutí etiky/
- (sociobiologie)
- 3.2. Přírodu už nemůžeme zachránit.
- /záchraný člun, teocentrický skepticismus/
- (Hana Librová)

Tři verze environmentalismu V.

- Pohled Andrew Dobsona
- *Environmentalismus x ekologismus*
- Environmentalista je každý, kdo je přesvědčen, že máme chránit životní prostředí a jednotlivé živé bytosti, a zároveň stojí za přesvědčením, že nemusíme revidovat dosavadní ideologie.
- (zelení liberálové, zelení marxisté, britská královská rodina, zelení nacionální socialisté)
- Ekologistou je každý, kdo je přesvědčen, že dosavadní politické ideologie ztratili schopnost orientovat nás dobře v současném světě a musíme je nahradit ideologií radikálně zelenou – ekologismem.

Tři verze environmentalismu VI.

- Pohled Andrew Dobsona
- Environmentalismus je tedy protikladem ekologismu a nelze jej s ekologismem spojovat. Člověk může být ekologistou nebo environmentalistou, ale nikdy ne oběma současně.
- Environmentalismus můžeme kombinovat s jakoukoli ideologií kromě ekologismu.

Tři verze environmentalismu VII. ?

- Nikoliv
- Zelení x lhostejní x proti-zelení
- Pokud zelení pak:
- S důrazem x bez důrazu na hodnotový svět
- Pokud zelení s důrazem na hod. svět pak:
- Environmentalisté a ekologisté

Námitky proti environmentální etice

I.

- Erazim Kohák: došel zelený lak – tzn. náš přirozený, původní, neproblémový vztah k přírodě se vyčerpá, už nestačí; je nás příliš mnoho a příliš toho chceme aby to mohlo dopadnout dobře – jinými slovy, dokud nás bylo 600 000 000, tak jsme nemohli prostředí ohrožovat a dokud bylo hlavním cílem přežít, tak také ne. Když ale chceme žít dobře a toto dobře si definujeme jako spotřebovávat, spotřebovávat, tak už to tak nejde.
- Má Erazim Kohák pravdu?
- Námitky Václava Klause a Ivana Breziny
- Námitky biologického odmítnutí (Jan Zrzavý) „Ekologická krize nenastane a i kdyby ano, tak se zas tak moc nestane.“

Námitky proti environmentální etice

II.

- Jsou námitky filosofujících biologů oprávněné?
  - co říká Kohák
    - klimatologové (a další) zkoumají změny a došli k názoru, že stav je neudržitelný (toto je pravda a je v tom uznání vědy! a její kompetence cosi v nějakém čase předvídat) – tedy přejímá výsledky jedné vědní disciplíny a „důvěruje“ – jsou to odborníci a už mezi nimi není téměř nikdo s jiným názorem
    - mám rád život (to je hodnotové postoj)
    - z toho vyplývá: musím změnit svůj vlastní obor vzhledem k výsledkům jiných oborů (to je přeci velmi sebe-kritické!, vědecké stanovisko)
  - co říkají sociobiologové
    - Kohák a enviro-aktivisté se mýlí – ale pozor, tak to není! To klimatologové říkají – takže vlastně sociobiologové tvrdí: „máme kompetenci posuzovat a zpochybňovat výsledky jiného vědeckého oboru“ (To je typické pro dogmatický, esencialistický postoj, nikoliv pro vědu!)
    - k žádné krizi nedojde – to je teologická předpověď, to je mimo-vědecké tvrzení
    - a i kdyby došlo, tak to vadit nebude – to je proroctví na druhou, říše pohádek

Námitky proti environmentální etice

III.

- Mimo svět člověka neexistují hodnoty o sobě
- Myšlenkové experimenty Richarda Sylvana (Routleye)
- Experiment první: Poslední člověk
- Experiment druhý: Experiment technologického zázraku
- Experiment třetí: Experiment neznámého druhu a vynalézavého podnikatele

Námitky proti environmentální etice

IV.

- Pokud jakýkoliv ze Sylvanových experimentů cítíte jako morálně problematický má environmentální etika právo na existenci.

Návrat k environmentální etice

- Co je tedy špatně?
- (první rozlišení environmentální etiky) – dvojí základní odpověď
  - špatného je něco uvnitř člověka (subjektivně)
  - špatného je něco venku (objektivního)
  - špatné je obojí